



ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ
СРБИЈЕ



КОМСАРИЈАТ ЗА ПОВРАТНИКЕ
И МИГРАЦИЈЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Влада Републике Србије
Савет за интеграцију повратника
на основу Споразума о
реадмисији
Комесаријат за избеглице и
миграције

ИНФОРМАТОР ЗА ПОВРАТНИКЕ

на основу Споразума
о реадмисији



Информатор за повратнике на основу Споразума о реадмисији

ИЗДАВАЧ:

Комесаријат за избеглице и миграције, КИРС

Народних хероја 4

11070 Нови Београд

+381 11 311 72 72

kirs@kirs.gov.rs

<http://www.kirs.gov.rs>

децембар 2021. године

ШТАМПА:

ALTA NOVA DOO

ДИЗАЈН:

EXECUTIVE GROUP, Београд

АУТОРИ И УРЕДНИЦИ:

Комесаријат за избеглице и миграције, КИРС

АЖУРИРАЊЕ САДРЖАЈА И ФИНАЛНА РЕДАКТУРА:

Душан Дамјановић, ПАЛГО смарт

ИНФОРМАТОР ЗА ПОВРАТНИКЕ

НА ОСНОВУ СПОРАЗУМА О РЕАДМИСИЈИ

БЕОГРАД
ДЕЦЕМБАР 2021.

Шта је реадмисија?

Реадмисија или поновни прихват (енгл. *readmission*) јесте поступак враћања и прихватања лица која не испуњавају или више не испуњавају услове за улазак на територију друге државе или боравак у њој.

Поступак реадмисије спроводи се на основу потписаних споразума о реадмисији између Републике Србије и других држава.

Ко су повратници?

Повратник на основу Споразума о реадмисији јесте лице које се враћа односно које се преузима, а утврђено је да је држављанин једне од страна уговорница. То може бити:

- лице које је илегално ушло на територију друге стране уговорнице или тамо илегално борави
- лице које је по истеку важења визе или боравка за који није потребна виза бесправно боравило на територији друге стране уговорнице
- лице које је по истеку краткорочне дозволе боравка коју је издала једна од страна уговорница бесправно боравило на њеној територији
- лице коме је у поступку пред надлежним органима друге стране уговорнице одбијен захтев за азил или је поступак по захтеву за азил обустављен, а које је обавезно да напусти територију друге стране уговорнице.

Уводна реч

Информатор за повратнике на основу Споразума о реадмисији пружа преглед различитих облика подршке и податке о услугама које су доступне на територији Републике Србије.

У области управљања миграцијама, **Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије (КИРС)** пружа подршку и информације о адекватним решењима у процесу интеграције и реинтеграције, као и у поступку остваривања права повратника.

КИРС представља централно место на коме се пружају све неопходне информације у вези са правима повратника и чланова њихових породица, а у сарадњи са осталим надлежним органима, ради на стварању услова за ефикасну, ефективну и одрживу социоекономску реинтеграцију повратника, у складу са истраженим потребама повратника и уз пуно поштовање људских права и права на различитост.

Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије

Одељење за прихват, збрињавање и повратнике по реадмисији

+381 11 311 72 72 (централа)

Народних хероја 4, 11070 Нови Београд

kirs@kirs.gov.rs

Facebook/Messenger: komesarijat

<http://www.kirs.gov.rs>

Радно време: 7:30–15:30 ч

Канцеларија за реадмисију на Аеродрому „Никола Тесла“ у Београду

Аеродром „Никола Тесла“, Аеродром Београд 59, 11180 Београд

+381 11 20 97 879

readmisija@kirs.gov.rs

Поред овог Информатора, повратницима, повереницима за избеглице и миграције у јединицама локалне самоуправе, као и другим саветницима који у оквиру институција, организација и удружења раде на реинтеграцији повратника, такође је доступан **Каталог расположиве подршке намењене повратницима у Републику Србију**¹. У Каталогу су излистани сви типови подршке у областима образовања, здравствене заштите, социјалне и правне помоћи и стамбеног збрињавања за нови почетак, као и програми за унапређење квалификација за запошљавање и samozapošljavanje. Пред тога, Каталог садржи и преглед великог броја организација које се баве темом повратка и реинтеграције, као и директне контакте особа које су повратницима на располагању у тим организацијама.

Истичемо и да помоћ и саветовање о ризицима илегалне миграције и могућностима за запошљавање у оквиру легалних миграција пружа **Мрежа миграционих сервисних центара**. Мрежу чини седам центара (у Београду, Нишу, Новом Саду, Новом Пазару, Крушевцу, Краљеву и Бору) који послују у оквиру филијала Националне службе за запошљавање и који пружају подршку у тражењу посла, дају информације о слободним радним местима, упућују на програме тренинга и обука, дају информације о укључивању у јавне радове, сезонске послове, саветују о могућностима коришћења подстицаја за запошљавање, субвенција за покретање сопственог посла и др.

¹ Каталог је доступан преко апликације за паметне телефоне, Play store: RE:INTEGRATE Serbia.

Значајну саветодавну улогу има и **Немачки информативни центар за миграције, стручно образовање и каријеру (ДИМАК)**, као део глобалних програма Миграције за развој (ПМЕ) и Миграције и дијаспора (ПМД). Овде информације и саветовање могу добити како повратници из Немачке и трећих земаља, тако и локално становништво. ДИМАК такође нуди саветовање о могућностима регуларне миграције у Немачку, али и о ризицима нерегуларних миграција. Свако саветовање је креирано искључиво према потребама клијента. ДИМАК тесно сарађује са Миграционим сервисним центрима, са Комесаријатом за избеглице и миграције, са повереницима за избеглице и миграције широм Србије, као и са бројним организацијама цивилног друштва.

ДИМАК информативни центар у просторијама Комесаријата за избеглице (КИРС)

Народних хероја 4, 11070 Нови Београд

+381 11 269 87 82

ДИМАК информативни центар у просторијама Националне службе за запошљавање (НСЗ)

Дечанска 8, 11000 Београд

+381 11 24 00 386

+381 11 24 01 681

Радно време ДИМАК центра: понедељак–петак, 8:30–12:30 ч

dimak-serbia@giz.de

Facebook: DIMAKSerbia

https://www.startfinder.de/sr/pronaci_savet/centar-za-savetovanje-u-srbiji

<https://www.returningfromgermany.de>

1.



ПУТНИ ЛИСТ

Путни лист је привремени документ неопходан за повратак у Србију. Путни лист је путна исправа коју издаје дипломатско или конзуларно представништво Републике Србије (РС) држављанину РС који је у иностранству без путне исправе, ради повратка у РС. Путни лист се издаје са роком важења који је потребан за повратак у Републику Србију, а најдуже до 60 дана.

У недостатку других докумената, на основу путног листа повратник остварује приступ следећим правима:

- лична идентификација
- хитна медицинска помоћ
- обраћање Центру за социјални рад
- започињање процеса уписа деце у основну и средњу школу.

У случају губитка путног листа, неопходно је нестанак пријавити најближој локалној станици полиције ради издавања потврде о губитку путног листа која ће послужити као замена.

Пошто је путни лист привремена исправа, потребно је у најкраћем року започети поступак прибављања личне карте. Уколико повратник нема пријављено пребивалиште, потребно је да своје пребивалиште пријави пре подношења захтева за издавање личне карте. Описани поступак представља основни услов за остваривање права.



Остваривањем контакта са повереницима за избеглице и миграције, повратници имају могућност да добију информације о доступним услугама и подршци. **Регистрација није обавезна, али је важна како би повратници остварили права на услуге које постоје у Србији и добили подршку у свеобухватном процесу реинтеграције.**

Уколико је повратак извршен **преко граничног прелаза на Аеродрому „Никола Тесла“**, потребно је да се повратник евидентира у **Канцеларији за реадмисију** на аеродрому.

У Канцеларији за реадмисију на Аеродрому „Никола Тесла“ запослени Комесаријата за избеглице и миграције су ангажовани на пословима:

- информисања повратника о њиховим правима и обавезама и давања савета
- примарног и ургентног прихвата
- превоза повратника до Центра за интервентни прихват Комесаријата за избеглице и миграције
- информисања повратника о првим радњама које треба да предузму ради прибављања докумената
- упућивања на повереништва/савете за миграције и друге службе у локалним самоуправама ради даље помоћи.

У канцеларији је омогућен контакт са родбином и пријатељима повратника.

У случају да је повратак извршен **преко копненог граничног прелаза**, омогућена је пријава **Повереништву за избеглице и миграције** у општини у којој је повратник имао пријављено пребивалиште пре одласка у иностранство, у претходном месту боравишта, у другом месту где повратник планира да се привремено или трајно настани, или у месту у које је упућен.



Центар за интервентни прихват повратника у Белој Паланци служи смештају најугроженијих повратника. У Центру су обезбеђени смештај и исхрана за најугроженије повратничке породице, **у трајању најдуже до 14 дана**. Повратници који изјаве да немају могућност за привремени смештај, да немају блиске сроднике ни пријатеље, смештају се у Центар за интервентни прихват на основу упута који издаје Комесаријат за избеглице и миграције. Лица која изјаве да не желе ову врсту смештаја дужна су да потпишу изјаву да им није потребна помоћ за ургентно збрињавање.

У Центру за интервентни прихват повратницима се пружају следеће услуге:

- смештај и исхрана
- информације о правима, обавезама и могућностима
- помоћ за започињање процеса прибављања документације
- обавештавање и ургенције код центара за социјални рад о потреби изласка на терен, ради обављања надлежности из свог домена
- обавештавање и посредовање код надлежних служби о потреби хитне реакције када су у питању посебно угрожене групе, ради обављања ресорне надлежности.

По истеку периода ургентног збрињавања (најдуже до 14 дана) помоћ и подршку могуће је остварити у месту пријављеног пребивалишта пре одласка у иностранство, претходном месту боравишта, у другом месту где повратник планира да привремено борави или да се трајно настани, односно у месту где је упућен.

Уколико повратник нема новца за карту, биће обезбеђен превоз до места пребивалишта. Уколико је ова врста помоћи потребна, повратник треба да се обрати центрима за социјални рад који обезбеђују бесплатну карту за превоз у једном правцу. (У Београду се потврда за бесплатну карту може преузети у Градском центру за социјални рад – Савски венац, Ломина 17.)

Пријава пребивалишта по повратку

Пријавом пребивалишта могуће је остварити право на лична документа, социјалну и здравствену заштиту, право на образовање, као и право на рад.

Место пребивалишта је место у коме се грађанин настанио с намером да у њему стално живи, односно место у коме се налази центар његових животних активности, као и професионалних, економских, социјалних и других веза, које доказују његову трајну повезаност са местом у које се доселио.

Пријава пребивалишта подноси се лично на прописаном обрасцу (који се добија код полицијског службеника на шалтеру надлежне полицијске управе односно полицијске станице, у месту у коме се пријављује пребивалиште), при чему је потребно приложити следеће:

- важећу личну карту односно другу важећу домаћу или инострану исправу из које се може утврдити идентитет подносиоца захтева (нпр. пасош, возачка дозвола или путни лист)
- доказ о правном основу коришћења стамбене јединице са адресе на коју се лице пријављује (уговор о купопродаји стана, уговор о поклону стана, правноснажно оставинско решење, власнички лист, уговор о коришћењу стана...) и личну карту власника непокретности, односно писану изјаву власника непокретности са адресе на којој се врши пријављивање, уколико се пријава пребивалишта врши на адреси туђе непокретности
- доказ о уплати републичке административне таксе на име пријаве пребивалишта (уплатница генерисана на порталу е-Управе).

Пријаву пребивалишта малолетног лица подноси родитељ, старатељ или други законски заступник на прописаном обрасцу (који се искључиво добија код службеника на шалтеру), уз следећа документа:

- важећу личну карту родитеља, старатеља или другог законског заступника
- важећу личну карту за малолетно лице старије од 16 година
- уколико су родитељи разведени и примерак правоснажне пресуде о разводу брака, из које се види ком родитељу је малолетно лице поверено на чување, старање и васпитање
- доказ о уплати републичке административне таксе на име пријаве пребивалишта (уплатница генерисана на порталу е-Управе).

Приликом подношења захтева за пријаву пребивалишта малолетног лица које не поседује личну карту, неопходан је:

- извод из матичне књиге рођених.

Наведени документ уз сагласност повратника прибавља надлежна полицијска управа, односно полицијска станица по службеној дужности.

Изузетно, уколико се утврди да не постоји могућност за пријављивање адресе, пребивалиште је могуће пријавити и на адресу Центра за социјални рад у месту повратка. За ову процедуру неопходно је контактирати надлежни центар за социјални рад.

Поред пребивалишта, грађанин може имати и **боравиште или привремени боравак**. Боравиште је место где одређено лице борави изван свог места пребивалишта дуже од 90 дана, без намере да тамо стално остане, и да то место сматра центром својих животних интереса.

Повереништво за избеглице и миграције

По доласку у место будућег пребивалишта/боравишта неопходно је ради остваривања помоћи и подршке да се повратник обрати **Повереништву за избеглице и миграције** чије се просторије најчешће налазе у згради градске или општинске управе².

Уколико је повратник евидентиран у повереништву и уколико је у сталном контакту са овим службама, биће правовремено информисан о програмима подршке и помоћи за повратнике на основу Споразума о реадмисији.

Повереништва за избеглице и миграције пружају:

- информације о службама и организацијама које могу пружити помоћ
- информације о стамбеном збрињавању кроз отворене позиве
- савет и ургирање код надлежних локалних служби за решавање индивидуалних проблема и остваривање основних права
- помоћ за писање захтева, молби, дописа и прослеђивање истих надлежним институцијама и службама.

² Контакти повереника за све јединице локалне самоуправе у Србији могу се пронаћи у дигиталној апликацији за паметне телефоне (Play store: RE:INTEGRATE Srbija). Апликација такође садржи преглед расположиве подршке намењене повратницима у Републику Србију (у областима образовања, здравствене заштите, социјалне и правне помоћи, стамбеног збрињавања за нови почетак), као и преглед програма за унапређење квалификација за запошљавање и samozapošljavanje (предузетништво). Апликација је доступна на следећем линку: <https://play.google.com/store/apps/details?id=rs.giz.catalog&hl=sr&gl=US>



Као што је већ назначено, **путни лист** је путна исправа која служи само у поступку повратка и важи за један улазак на територију Републике Србије. Такође, у недостатку других докумената, на основу путног листа повратник може да оствари личну идентификацију, добије хитну медицинску помоћ, ступи у контакт са Центром за социјални рад, односно започне процес уписа деце у основну и средњу школу.

Будући да је путни лист привремена исправа, потребно је што пре започети **поступак прибављања личне карте** у месту пријављеног пребивалишта на територији Републике Србије.

Издавање личне карте

Држављанин старији од 16 година живота који има пребивалиште на територији Републике Србије дужан је да има личну карту.

Захтев за издавање личне карте подноси се лично у полицијској управи или полицијској станици у месту пријављеног пребивалишта, док је за издавање наведеног личног документа неопходно следеће:

- претходно издата лична карта или друга важећа домаћа или инострана исправа из које се може утврдити идентитет подносиоца захтева (нпр. пасош или возачка дозвола)
- извод из матичне књиге рођених као и уверење о држављанству Републике Србије (у случају првог издавања личне карте, а сваки наредни пут само у случају да је дошло до промене неког од личних података подносиоца захтева евидентираних у наведеном документу).
- доказ о уплаћеним накнадама за образац личне карте као и за трошкове техничке израде личне карте (уплатнице генерисана на порталу е-Управе).

Наведена документа, уз сагласност подносиоца захтева, прибавља надлежна полицијска управа, односно полицијска станица по службеној дужности.

За малолетно лице, захтев за издавање личне карте подноси један од родитеља уз писмену сагласност другог родитеља. Малолетном лицу старијем од 16 година издаће се лична карта и без сагласности другог родитеља, уколико тај родитељ не врши родитељско право.

Матичне књиге

Матичне књиге представљају основне службене евиденције о личним стањима грађана из којих произлазе остале службене евиденције других органа. Воде их, као поверени посао, градске и општинске управе, тако да сваку промену података о свом личном стању грађани могу извршити у својој локалној самоуправи.

Вођење матичних књига у највећој мери усклађено је са међународним стандардима, те се матичне књиге воде у електронском облику (Регистар матичних књига).

У складу са чланом 6, став 3. Закона о матичним књигама Републике Србије¹: „Послови вођења матичних књига и решавања у првостепеном управном поступку у области матичних књига за подручје Аутономне покрајине Косово и Метохија поверавају се“:

Градска управа	Град/општина	Адреса	Телефон
Град Ниш	Град Приштина и општине Подујево, Глоговац, Обилић, Липљан и Косово Поље	Матична служба КиМ Николе Пашића 24 18000 Ниш	+381 18 200 240 +381 64 833 03 32
Град Крагујевац	Општине Пећ, Исток и Клина	Матична служба КиМ Трг слободе 3 34000 Крагујевац	+381 34 335 324 (лок. 312)
Град Краљево	Општине Косовска Митровица, Србица, Зубин Поток, Вучитрн, Звечан и Лепосавић	Матична служба КиМ Трг Јована Сарића 1 36000 Краљево	+381 36 306 010
Град Крушевац	Општине Призрен, Ораховац, Сува Река и Гора	Матична служба КиМ Газиместанска 1 37000 Крушевац	+381 37 414 714
Град Јагодина	Општине Ђаковица и Дечани	Матична служба КиМ Краља Петра I 6 35000 Јагодина	+381 35 81 50 544
Град Врање	Општине Гњилане, Витина, Косовска Каменица и Ново Брдо	Матична служба КиМ Краља Милана I 17500 Врање	+381 17 405 953 +381 17 405 876 +381 17 405 877 +381 17 405 878
Град Лесковац	Општине Урошевац, Качаник, Штимље и Штрпце	Градски услужни центар Матична служба КиМ Трг револуције 45 16000 Лесковац	+381 16 255 351

¹ Закон о матичним књигама („Сл. гласник РС“, бр. 20/2009, 145/2014 и 47/2018).



Врсте социјалне помоћи

Сваки појединац и породица којима је неопходна друштвена помоћ и подршка ради савладавања социјалних и животних тешкоћа и стварања услова за задовољење основних животних потреба имају право на социјалну заштиту у складу са Законом о социјалној заштити. Право на социјалну заштиту обезбеђује се пружањем услуга социјалне заштите и материјалном подршком.

Материјална подршка

У оквиру материјалних давања Закон о социјалној заштити предвиђа:

- право на новчану социјалну помоћ
- право на додатак за помоћ и негу другог лица
- право на увећани додатак за помоћ и негу другог лица
- посебну новчану накнаду
- оспособљавање за рад
- једнократне помоћи.

Средства за исплату новчане социјалне помоћи, додатка за помоћ и негу другог лица, увећаног додатка за помоћ и негу другог лица и посебне новчане накнаде обезбеђују се у буџету Републике Србије, а о обезбеђењу једнократних помоћи (у новцу или натури) се стара локална самоуправа.

Услуге социјалне заштите

Закон о социјалној заштити предвиђа следеће услуге:

- услуге смештаја (домски смештај, смештај у сродничку, хранитељску или другу породицу за одрасле и старије, смештај у прихваталиште и друге врсте смештаја)
- дневне услуге у заједници (дневни боравак, помоћ у кући и др.)
- услуге процене и планирања (процена стања, потреба, снага и ризика корисника; процена старатеља, хранитеља и усвојитеља и др.)
- услуге подршке за самосталан живот (становање уз подршку, обука за самосталан живот и др.)
- саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге (интензивне услуге подршке породици која је у кризи, саветовање и подршка родитеља, хранитеља, усвојитеља и др.).

Услуге социјалне заштите организују се као услуге за децу, младе и породицу и услуге за одрасле и старије, а пружају се привремено, повремено и континуирано у складу са потребама и најбољим интересом корисника.

О остваривању права и коришћењу услуга прописаних Законом о социјалној заштити одлучују центри за социјални рад надлежни према месту пребивалишта, а изузетно према месту боравишта.

Нека од социјалних давања за која грађани, у зависности од тога којој категорији припадају, могу да конкуришу су:

- дечји додатак
- посебна новчана накнада
- накнада за издржавање корисника на породичном смештају
- новчана социјална помоћ
- помоћ и нега другог лица
- увећани додатак за помоћ и негу другог лица
- помоћ за оспособљавање за рад
- увећана и временски ограничена новчана социјална помоћ
- други облици материјалне подршке (једнократна помоћ, народне кухиње, субвенције и др.)

Посебно давање, у оквиру мера популационе политике:

- родитељски додатак.

Центар за социјални рад је установа социјалне заштите у којој се остварују права, примењују мере, обезбеђује пружање услуга и обављају други послови у области социјалне заштите. У Србији постоји мрежа од 140 центара за социјални рад. Центри за социјални рад су јавне службе чији је оснивач јединица локалне самоуправе.



Остваривање права на здравствену заштиту

Држављани Републике Србије, који се на основу Споразума о реадмисији враћају у Србију имају право на здравствену заштиту.

По повратку у Србију, повратници имају право на пружање хитне медицинске помоћи, на основу документа којим се доказује статус повратника (путни лист или потврда о изгубљеном путном листу) и то у року од 30, а најдуже 60 дана од дана повратка у земљу. Повратници на тај начин имају право на хитну медицинску заштиту у здравственим установама које су у Плану мреже здравствених установа³.

Ова лица су дужна да се у року од 30, а најдуже 60 дана након повратка, пријаве на здравствено осигурање како би остварили своје право на здравствену заштиту.

Законом о Централном регистру обавезног социјалног осигурања (ЦРОСО) и пратећом уредбом прописано је да се регистрација осигураника и осигураних лица врши подношењем јединствене пријаве у електронском облику од стране подносиоца јединствене пријаве на порталу ЦРОСО.

Јединствену пријаву на порталу ЦРОСО подноси послодавац односно овлашћени службеник организације обавезног социјалног осигурања – Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање (РФ ПИО) и Националне службе за запошљавање (НСЗ), а који има квалификовани електронски сертификат, односно путем модификоване апликације овлашћени службеник Републичког фонда за здравствено осигурање (РФЗО).

Обвезници подношења јединствене пријаве који немају техничке могућности за подношење пријаве у електронском облику преко портала ЦРОСО подносе овлашћеном службенику РФЗО потребне доказе, зависно од основа осигурања (копије докумената, оригинале на увид), а овлашћени службеник на шалтеру попуњава електронску пријаву. Овлашћени службеник на шалтеру издаје потврду подносиоцу, као доказ да је јединствена пријава успешно поднета (Образац М-а).

Орган надлежан за вођење регистра привредних субјеката (Агенција за привредне регистре, АПР) подноси пријаву за предузетнике.

Прибављање картице здравственог осигурања

Издавање картица здравственог осигурања (КЗО), односно замена постојећих здравствених књижица, обавља се у надлежној филијали/испостави РФЗО.

Осигураник, на основу личне карте, у матичној филијали/испостави добија образац КЗО-П1, потписује га (чиме потврђује исправност и тачност података), након чега матична филијала/испостава шаље захтев за израду нове КЗО. Уколико осигураник поседује здравствену књижицу, иста ће му важити док му се

³Табела територијалног распореда и постељних капацитета здравствених установа у Републици Србији саставни је део Уредбе о плану мреже здравствених установа („Сл. гласник РС”, бр. 5/20, 11/20, 52/20, 88/20 и 62/21).

не уручи нова КЗО. Уколико осигураник не поседује здравствену књижицу, односно нову КЗО, а има право на оверену исправу здравственог осигурања, издаје му се Потврда која важи све до уручивања нове КЗО, а најдаље месец дана од дана подношења захтева за КЗО. Уколико се ради о појединачном захтеву за издавање нове КЗО, осигураник не подноси посебан захтев.

Уколико послодавац, односно обвезник уплате доприноса, хоће да изврши замену здравствених књижица за своје запослене раднике и чланове њихових породица, захтев се подноси од стране послодавца или овлашћеног лица послодавца, који преузима израђене КЗО.

Напомене:

У члану 16, став 1, тачка 11. Закона о здравственом осигурању прописано је да се осигураним лицима сматрају и лица ромске националности која због традиционалног начина живота немају стално пребивалиште, односно боравиште у Републици Србији, а нису обавезно осигурана у смислу овог закона.

Асистенцију у остваривању права на здравствену заштиту пружају и здравствени медијатори, као и организације и институције које пружају бесплатну правну помоћ, односно које пружају подршку повратницима при прибављању личних докумената и добијању здравствених картица.



Сви грађани Републике Србије имају право на образовање под истим и једнаким условима, односно имају право на квалитетно и доступно образовање. На образовање под истим условима имају право и страни држављани, лица без држављанства и лица тражиоци држављанства. Образовни систем Републике Србије чини: предшколско васпитање и образовање; основно образовање и васпитање; средње образовање и васпитање (опште, стручно и уметничко); високо образовање и образовање и целоживотно учење одраслих.

Предшколско васпитање и образовање

Предшколско васпитање и образовање је намењено деци старости од шест месеци до поласка у школу. Остварује се у предшколској установи која обезбеђује исхрану, негу, превентивно-здравствену и социјалну заштиту и васпитно-образовни програм у целодневном или полудневном трајању, на српском језику и/или језику националне мањине.

Предшколско васпитање и образовање није обавезно, али се препоручује јер доприноси емотивном, интелектуалном и социјалном развоју личности детета.

У оквиру предшколског васпитања и образовања остварује се припремни предшколски програм (ППП) као програм припреме за полазак у основну школу. ППП је обавезан и бесплатан за сву децу у години пред полазак у школу. Потврда да је дете похађало ППП је потребна за упис у основну школу.

Упис у предшколску установу

Приликом уписа деце у предшколску установу, чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, приоритет за упис имају деца из осетљивих група.

Конкурс за упис обично је отворен током априла и маја текуће године, а списак државних предшколских установа и вртића доступан је путем линка:

<http://opendata.mpn.gov.rs/index.php?ustanove=predskolsko>

Упис детета се може извршити и преко услуге **еВртић** на порталу еУправа. Од марта месеца 2020. године ова услуга је доступна у 140 градова и општина (158 предшколских установа) као лакши, бржи, потпуно електронски и бесплатан начин пријаве деце за упис у предшколске установе.

Основно образовање и васпитање

Основно образовање је обавезно и бесплатно у школама чији оснивач је Република, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе. Остварује се у два образовно-васпитна циклуса (од 1. до 4. разреда и од 5. до 8. разреда). Остварује се на српском језику и 8 језика националних мањина (албански, босански, бугарски, мађарски, румунски, русински, словачки и хрватски).

Одрасли (старији од 15 година) без завршене основне школе могу да се укључе у програм функционално основно образовање одраслих, ФООО (видети одељак Образовање одраслих).

Упис у основну школу

Упис деце у основну школу се одвија у периоду од 1. априла до 31. августа. У први разред уписује се свако дете које до почетка школске године има најмање шест и по, а највише седам и по година. Родитељ, односно други законски заступник може да изабере школу у коју ће да упише дете подношењем захтева изабраној школи. Контакт подаци свих основних школа доступни су путем линка:

https://euprava.gov.rs/media/Uputstva/Adresar_osnovnih_skola.pdf

Родитељи / други законски заступници који су грађани Републике Србије могу електронским путем да закажу на порталу еУправа термин за упис и тестирање детета у основну школу покретањем услуге еЗаказивање термина за упис и тестирање детета у ОШ:

<https://euprava.gov.rs/usluge/5867>

Сва потребна документа школа прибавља електронским путем (изузетак је уверење о похађању припремног предшколског програма из приватног вртића, и лекарско уверење уколико је преглед обављен код приватног лекара, када је потребно да родитељ то донесе у школу).

Деца из осетљивих друштвених група могу да се упишу у школу без доказа о пребивалишту родитеља и потребне документације, а са достављеним доказом о здравственом прегледу детета.

Наставак школовања након повратка у Србију

Ученик који је одређене разреде основне школе завршио у иностранству или у иностранској школи у Србији може наставити школовање на одговарајућем нивоу образовања, када родитељ или други законски заступник поседује сву потребну документацију, школску исправу која је нострификована или призната. Захтев за признавање стране школске исправе подноси се Агенцији за квалификације – ENIC/NARIC центру (видети одељак Признавање стране школске исправе).

Средње образовање и васпитање

Средње образовање и васпитање је бесплатно, није обавезно, а остварује се у средњим школама у четворогодишњем и трогодишњем трајању. Средње школе могу бити гимназије намењене општем образовању, средње стручне школе и уметничке школе, односно школе за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом.

Од школске 2018/2019. уведен је дуални модел – модел реализације у систему средњег стручног образовања и васпитања у коме се кроз теоријску наставу и вежбе у школи и учење кроз рад код послодавца, стичу, усавршавају и изграђују знања, вештине, способности и ставови у складу са стандардом квалификације и планом и програмом наставе и учења.

Информације о кредитима, стипендијама и ученичким домовима су доступне на следећој интернет страници Министарства просвете, науке и технолошког развоја:

<http://www.mpn.gov.rs/prosveta/ucenicki-studenstski-standard-i-investicije/>

Упис у средњу школу

Портал **Моја средња школа** (<https://mojasrednjaskola.gov.rs/Cir/Pocetna>), којим управља Министарство просвете, науке и технолошког развоја, посвећен је завршном испиту и пријемном испиту и упису у средње школе, за школе чији су оснивачи Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе. Изузетак представљају музичке, балетске и школе за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом јер оне самостално реализују упис.

Уколико родитељ или други законски заступник има налог на порталу Мој есДневник или налог на Порталу за електронску идентификацију (<https://eid.gov.rs/>), могуће је користити електронске услуге портала Моја средња школа.

Ради постизања пуне равноправности приликом уписа у средњу школу, припадници ромске националне мањине, који су пријављени за упис у средњу школу под повољнијим условима, корисници новчане социјалне помоћи и полазници који су завршили програм ФООО, могу користити право на додатне бодове, увећање броја бодова за упис под повољнијим условима.

Афирмативне мере за упис у средње школе и повећање обухвата ромских ученика средњим образовањем

Афирмативна акција у области образовања у Србији је једна од системских мера додатне подршке ученицима ромске националности коју спроводи Министарство просвете, науке и технолошког развоја. У Србији се примењује већ 18 година.⁴ Сврха ових мера је већа доступност образовања за припаднике ромске заједнице у Србији, са крајњим циљем да се ромска популација што квалитетније integriше у друштво, односно да се смањи јаз у приступу правима између Рома и осталог становништва.

Пријаву за упис у одабрану средњу школу по афирмативним мерама подноси родитељ у основној школи. У пријави се родитељ изјашњава о националној припадности ђака (уз потврду Националног

⁴ Афирмативне мере постоје у Србији од 2003. године, систематски се примењују од школске 2005/06. године, док су званично уведене у образовни систем Србије од ступања на снагу Закона о основама система образовања и васпитања 2009. године.

савета ромске националне мањине или неке од релевантних НВО као доказ о ромском пореклу) и доставља документацију о социјалном статусу. Основна школа затим доставља листу Министарству просвете, где се проверава да ли су ученици заиста припадници ромске националне заједнице.

Након што ромски ученици који су заинтересовани за наставак школовања на средњошколском нивоу заврше са полагањем квалификационог испита за упис у средње школе, Републичка уписна комисија Министарства просвете распоређује ромске ученике (као и све остале) у одређене школе у односу на број остварених бодова и исказане жеље. У случајевима када је ученик положио квалификациони испит, а није се уписао у жељени профил средње школе примењују се Критеријуми за упис ученика ромске националности у средње школе. То значи да се ученици ромске националности уписују у средње школе на основу споменутих Критеријума само уколико је њихов број остварених бодова на квалификационом испиту до 30 бодова мањи од средње вредности бодова за одређени образовни профил у жељеној школи. Технички посматрано, афирмативна акција на нивоу средњошколског образовања подразумева додавање по 30 бодова одређеном броју ромских ученика, да би са тим додатим бројем бодова остварили просечан број бодова за одређени образовни профил на нивоу одабране школе.

Поред афирмативних мера којима се смањује стопа напуштања школовања и побољшава успех ученика ромске националности, постоји и програм пружања **стипендијске подршке** средњошколцима ромске националности (од школске 2019/20. године програм реализује Министарство просвете), као и програм пружања **менторске подршке** (Фонд за образовање Рома, REF).

Родитељи се о афирмативним мерама и овим другим облицима подршке могу додатно распитати код координатора за ромска питања у јединицама локалне самоуправе, али и при ромским удружењима и школама.

Признавање стране школске исправе

Родитељ или други законски заступник деце повратника, ученика који завршио основну или средњу школу или неки разред у иностранству или страну школу у Србији, деце страних држављана дужни су да, ради наставка школовања или уписа деце у одговарајући разред, покрену поступак признавања страних школских исправа, односно нострификацију јавних исправа.

За поступак признавања стране школске исправе, потребно је приложити следећа документа:

- попуњен захтев за признавање стране школске исправе
- оригинално сведочанство (или оверена копија) о последњем завршеном разреду основне/средње школе у иностранству, односно сведочанство/диплома о завршеној основној/средњој школи (или оверена копија)
- два примерка превода сведочанства последњег завршеног разреда у иностранству преведена од стране овлашћеног судског тумача у Републици Србији
- докази о свим претходно завршеним разредима у Републици Србији или иностранству (оригинал доказа или оверена копија о последњем завршеном разреду и по једна фотокопија свих претходно завршених разреда)
- доказ о уплати накнаде (у корист Агенције за квалификације).

Пријем странака ради консултација обавља се у **Агенцији за квалификације** (Мајке Јевросиме 51 у Београду), средом од 10 до 14 часова.

У циљу ослобађања од плаћања таксе за нострификацију дипломе, неопходно је приложити уверење о незапослености. Породице ниског социо-економског статуса се могу обратити савету школе, или центру за социјални рад, или организацијама цивилног друштва, као и ДИМАК-у у случају да имају потребу за саветодавном подршком током процеса признавања страних школских исправа.

Напомена:

Захтев за признавање стране основношколске исправе, као и захтев за признавање стране средњошколске исправе могу се преузети са интернет странице Агенције за квалификације. Детаљније информације о подношењу захтева и остале неопходне документације ради покретања поступка признавања доступне су на интернет страници Агенције за квалификације (www.azk.gov.rs). На истој страници могуће је преузети: публикацију „Признавање страних школских и високошколских исправа у сврху даљег школовања или запошљавања у Републици Србији“; Упутство за покретање поступка признавања страних основношколских исправа; Упутство за покретање поступка признавања страних средњошколских исправа; Упутство за покретање поступка признавања страних високошколских исправа ради запошљавања – професионално признавање.

Високо образовање

Високо образовање је од посебног значаја за Републику Србију и део је међународног, а посебно европског образовног, научног и уметничког простора. Делатност високог образовања остварује се кроз академске и струковне студије на основу акредитованих студијских програма за стицање високог образовања. Високо образовање се остварује на високошколским установама које могу бити државне и приватне, али све морају бити акредитоване од стране Националног тела за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању. Листа акредитованих високошколских установа и њихових студијских програма је доступна на интернет страници:

<https://www.nat.rs/ishodi-akreditacije-i-spk/>

Језик студирања је српски језик. Настава може да се остварује и на језику националне мањине или страном језику уколико је високошколска установа акредитовала такав студијски програм.

Упис у високошколску установу

Право на високо образовање имају држављани Републике Србије који су завршили средње образовање и васпитање и положили матурски или завршни испит, као и страни држављани под истим условима као и држављани Републике Србије, а у складу са Законом о високом образовању и актима високошколске установе. За упис страних држављана потребно је знање језика на коме се студијски програм реализује, а начин провере се остварује на основу акта високошколске установе.

Ученик са положеном општом матуром, уметничком и стручном матуром може да се упише у високошколску установу под условима које та установа прописује. Државна матура, која би требало да замени пријемне испите за факултете је најављена за 2022. годину.

Упис на факултете се остварује и по посебном Програму за упис студената ромске националне мањине, по коме имају посебне олакшице приликом уписа. Поред тога, студенти који упишу високошколске установе по овом програму, имају право на смештај и исхрану.

Образовање одраслих

Образовање одраслих је део јединственог система образовања Републике Србије чиме се обезбеђује целоживотно стицање компетенција и квалификација потребних за лични и професионални развој, рад и запошљавање, као и друштвено одговорно понашање.

Одраслима је омогућено да у складу са својим могућностима бирају пут стицања образовања и обучавања и долажења до квалификације, и то кроз формално образовање, неформално образовање и информално учење (искуствено учење).

Формално образовање одраслих обухвата основно и средње образовање и реализује се у верификованим основним школама, школама за основно образовање одраслих, средњим школама и средњим школама за образовање одраслих.

Одрасли (старији од 15 година) без завршене основне школе могу да се укључе у програм функционалног основног образовања одраслих (ФООО). Информације о школама које остварују овај програм могу се добити на интернет страници Министарства просвете, науке и технолошког развоја:

<http://www.mpn.gov.rs/obrazovanje-odraslih/>

Програм подразумева формално основно образовање у трајању од 3 школске године, образовање које се реализује кроз 3 циклуса, а реализатори су наставници основних школа који су посебно обучени за рад са одраслим полазницима, као и андрагошки асистенти. Национална служба за запошљавање, незапосленим лицима са евиденције без основног образовања, исплаћује трошкове превоза полазницима ФООО:

http://www.nsz.gov.rs/live/trazite-posao/edukacija/funkcionalno_osnovno_obrazovanje_odraslih.cid43276

Одрасли (старији од 17 година) могу уписати и формално средње образовање у статусу ванредног полазника. За кандидате старије од 17 година, који се уписују у први разред средње школе у својству ванредних полазника, образовање је бесплатно (видети одељак Упис у средњу школу). Након завршеног средњег образовања и васпитања у школу може да се упише лице ради преквалификације, доквалификације, специјалистичког или мајсторског образовања.



ПОДРШКА ЗА УКЉУЧИВАЊЕ НА ТРЖИШТЕ РАДА

Након добијања личних докумената, повратници имају право да се пријаве **Националној служби за запошљавање (НСЗ)** у месту пребивалишта и на тај начин постану корисници свих њихових услуга.

Приликом пријављивања надлежној филијали НСЗ, потребно је поднети следећу основну документацију:

- лична карта или друга важећа јавна исправа са фотографијом и подацима о лицу издата од стране овлашћеног државног органа, у којој постоји податак о пребивалишту лица
- доказ о школској спреми или стручној оспособљености (оригинал документа на увид)
- акт о престанку радног односа (ако је лице било у радном односу)
- други докази у складу са законом (уверења, потврде, изјаве).

Додатну документацију подносе особе са инвалидитетом (доказ о статусу особе са инвалидитетом, у складу са Законом о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом), као и страни држављани (лична карта за странце и нострификована диплома у случају сталног настањења, односно пасош и нострификовану диплому у случају привременог боравка).

Пријављивање на евиденцију Националне службе за запошљавање обавља се лично, у организационим јединицама НСЗ, према месту пребивалишта, односно месту рада или престанка радног односа.

Услуге НСЗ којима се пружа подршка у тражењу посла и увећавају могућности за запошљавање су:

- саветовање у процесу тражења посла
- информисање о слободним радним местима:
 - саветник за запошљавање
 - самоуслужни систем у филијали НСЗ
 - публикација „Послови“
 - огласна табла у филијали НСЗ
 - сајт: www.nsz.gov.rs
 - Центар за информисање и професионално саветовање (ЦИПС) у Београду, Нишу и Новом Саду
- обука за активно тражење посла
- клуб за тражење посла
- тренинг самоефикасности
- програми обука и стручног оспособљавања
- јавни радови
- програми самозапошљавања
- субвенција за запошљавање
- обуке за покретање сопственог бизниса
- професионална рехабилитација, програми запошљавања и мере подршке у запошљавању особа са инвалидитетом.

Пријавом на тржиште рада повратник остварује право на: обавештавање о могућностима и условима за запошљавање у земљи и иностранству, као и на професионалну оријентацију и саветовање о планирању каријере.

Незапослени који имају право на материјално обезбеђење, у складу са законом имају право на накнаду трошкова за слање пријаве за запослење и трошкова јавног превоза ради одласка на разговор о запошљавању са послодавцем. Повратници спадају у теже запошљиве категорије незапослених за које постоје бројни додатни програми и облици подршке (субвенције).

Поред НСЗ, као модерног јавног сервиса који пружа услуге незапосленим лицима и послодавцима, у Србији постоји више агенција и интернет портала са фокусом на запошљавање.

Услуге за тражиоце запослења:

<http://www.nsz.gov.rs>

Могућности за запошљавање у оквиру Владине иницијативе Портал предузетништва:

<https://preduzetnistvo.gov.rs/>

Саветовање о могућностима за запошљавање у оквиру легалних миграција, као и о ризицима илегалне миграције, могуће је добити у оквиру мреже **миграционих сервисних центара** у Националној служби за запошљавање. Мрежу миграционих сервисних центара чини седам центара (у Београду, Нишу, Новом Саду, Новом Пазару, Крушевцу, Краљеву и Бору) који послују у оквиру филијала Националне службе за запошљавање и који повратницима на основу Споразума о реадмисији и добровољним повратницима пружају подршку у тражењу посла, дају информације о слободним радним местима, упућују на програме тренинга и обука, дају информације о укључивању у јавне радове, сезонске послове, саветују о могућностима коришћења подстицаја за запошљавање, субвенција за покретање сопственог посла и др.

Самозапошљавање

НСЗ нуди финансијску помоћ путем програма за самозапошљавање лица ромске националности:

<http://www.nsz.gov.rs/live/info/konkursi/konkurs-nsz>

Самозапошљавање младих путем Портала предузетништва:

<https://preduzetnistvo.gov.rs/programi/samozaposljavanje-2/>

Самозапошљавање на територији Војводине:

<http://www.spriv.vojvodina.gov.rs/index.php/lat/konkursi/javni-pozivi>

Подршка почетницима у бизнису

Ако сте предузетник или имате намеру да започнете микро или мало предузеће и да сами себи обезбедите запослење у Србији, имајте на уму да постоје инструменти за подршку.

Развојна агенција Србије (РАС) спроводи програм, који се састоји од финансијске и нефинансијске помоћи ради подршке отпочињању бизниса. Кроз своја регионална представништва, РАС даје институционалну подршку осетљивим групама као што су жене, млади и социјални предузетници, да започну сопствени посао и оснују микро, мало или средње предузеће:

<http://ras.gov.rs/razvoj-preduzetnistva/otvoreni-pozivi-konkursi/javni-poziv-za-dodelu-paketa-podrske-u-okviru-projekta-podrske-pocetnicima-za-zapocinjanie-posla-start-up-2#>

О финансирању, грантовима и кредитима за старт-уп предузећа:

<https://fondzarazvoj.gov.rs/cir/proizvodi/start-up-krediti>

Портал предузетништва:

<https://preduzetnistvo.gov.rs/>

Пасош компетенција

Иако припадници маргинализованих група – Роми, особе са инвалидететом, жене жртве насиља у породици, млади који напуштају институције система – често немају завршену основу школу, они неретко нису свесни да поседују вештине, умећа и знања која им могу отворити пут до посла.

Без одговарајуће подршке представници ових маргинализованих група тешко проналазе посао, због чега им је потребан документ који ће бити својеврсна потврда њихових могућности, вештина и знања. Пасош компетенција, настао по угледу на немачки „ProfilPASS“, омогућава наведеним циљним групама да постану свесне својих знања и компетенција. Путем разговора са саветницима корисници постају свесни својих могућности, стичу самопоуздање и самопоштовање. Са потврдом коју добију од саветника могу да потраже запослење и конкуришу за посао.

Мрежу активиста за пасош компетенција Србије (МАПС) чине сертификовани саветници делегирани из организација цивилног друштва које дуги низ година раде у области људских права и инклузије осетљивих група:

<https://maps.rs/>



Поред могућности запошљавања које су наведене у претходном делу, у Србији постоји широка лепеза стручних обука, програма преквалификације и доквалификације којима се унапређују квалификације, стручност, али и конкурентност њихових учесника на тржишту рада. Укључивањем у програме стручних обука учесници увећавају своје шансе у поступку трагања за запослењем.

У активном тражењу посла, неопходне су преквалификације и доквалификације радника, те у зависности од потреба корисника, Национална служба за запошљавање (НСЗ) полазницима обука нуди бесплатне програме додатног образовања, различите стручне праксе, стицање практичних вештина и друго:

http://www.nsz.gov.rs/live/trazite-posao/edukacija/obuke_za_tr_i_te_rada.cid545

Бројне организације цивилног друштва, удружења, школе, као и ГИЗ програми и програм Миграције за развој нуде разне бесплатне програме обука и стручног усавршавања, којима се унапређује запошљивост незапослених лица, теже запошљивих лица, те осетљивих друштвених група, превазилажење социјалних тешкоћа, са циљем укључивања у тржиште рада.

Неформално образовање одраслих обухвата програме ради стицања знања, вештина и ставова усмерених на лични развој, рад и запошљавање и социјалне активности. Одobreне програме неформалног образовања (обука, преквалификација, доквалификација) реализују акредитоване установе и/или организације, тзв. **јавно признати организатори активности образовања одраслих (ЈПОА)**. ЈПОА може да буде основна и средња школа коју је верификовало Министарство просвете, науке и технолошког развоја (<http://www.mprn.gov.rs/obrazovanje-odraslih/>) и организација чији је оснивач друге правно лице, а која је акредитована од стране Агенције за квалификације (www.azk.gov.rs). ЈПОА издаје јавну исправу и/или уверење за остваривање стандарда компетенција или квалификација након завршеног програма обуке које су признате на тржишту рада.

Признавање претходног учења је поступак процене знања, вештина и способности стечених образовањем, животним или радним искуством, којима се признају стручне квалификације. Поступак спроводе ЈПОА, након чега се издаје одговарајућа јавна исправа или уверење, и тиме омогућава даље учење и повећање конкурентности на тржишту рада.



АДРЕСАР

Важни телефони

Полиција	192
Ватрогасна служба	193
Хитна помоћ	194
Телефонски именик	11811
Разне информације	19812
Међународне информације	19011

Контакти важних институција

Институција	Адреса	Телефон	Мејл адреса / интернет сајт
Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије (КИРС)	Народних хероја 4 11070 Нови Београд	+381 11 311 72 72	kirs@kirs.gov.rs http://www.kirs.gov.rs
Канцеларија за реадмисију на Аеродрому „Никола Тесла“ у Београду	Аеродром „Никола Тесла“ Аеродром Београд 59 11180 Београд	+381 11 20 97 879	readmisija@kirs.gov.rs http://www.kirs.gov.rs
Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог Републике Србије	Бул. Михајла Пупина 2 11070 Нови Београд	+381 11 311 45 28	kabinet@minljpdd.gov.rs https://www.minljpdd.gov.rs
Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије	Немањина 22–26 11000 Београд	+381 11 36 13 734	kabinet@mpn.gov.rs http://www.mpn.gov.rs
Министарство спољних послова Републике Србије	Кнеза Милоша 24–26 11000 Београд	+381 11 36 16 333 +381 11 30 68 000	mfa@mfa.rs http://www.mfa.gov.rs
Министарство унутрашњих послова Републике Србије	Бул. Михајла Пупина 2а 11070 Нови Београд	+381 11 274 0000	infor@mup.gov.rs http://www.mup.gov.rs
Покрајински секретаријат за образовање, прописе, управу и националне мањине – националне заједнице	Бул. Михајла Пупина 16 21101 Нови Сад	+381 21 487 45 55	ounz@vojvodina.gov.rs http://www.puma.vojvodina.gov.rs

Мрежа миграционих сервисних центара у Националној служби за запошљавање

Институција	Адреса	Телефон	Мејл адреса / интернет сајт
Миграциони сервисни центар Београд	НСЗ, Гундулићев венац 23-25 11000 Београд	+381 11 33 40 870	mscbeograd@nsz.gov.rs
Миграциони сервисни центар Ниш	НСЗ, Ратка Вукићевића 3 18000 Ниш	+381 18 501 231	mscnis@nsz.gov.rs tamara.stojanovic@nsz.gov.rs
Миграциони сервисни центар Нови Сад	НСЗ, Алберта Томе 2 21000 Нови Сад	+381 21 48 85 514	jasna.stojkov@nsz.gov.rs
Миграциони сервисни центар Нови Пазар	НСЗ, Шабана Коче 18 36300 Нови Пазар	+381 20 330 038	mscnovipazar@nsz.gov.rs
Миграциони сервисни центар Крушевац	НСЗ, Балканска 33 37000 Крушевац	+381 37 412 531 +381 37 412 530	msckrusevac@nsz.gov.rs
Миграциони сервисни центар Краљево	НСЗ, Цара Душана 78 36000 Краљево	+381 36 302 070	msckraljevo@nsz.gov.rs srbislav.antonijevic@nsz.gov.rs
Миграциони сервисни центар Бор	НСЗ, 7. јули 29 19210 Бор	+381 30 453 121	igor.dragovic@nsz.gov.rs

Немачки информативни центар за миграције, стручно образовање и каријеру (ДИМАК)

Информативни центар	Адреса	Телефон	Мејл адреса / интернет сајт
ДИМАК информативни центар у просторијама Комесаријата за избеглице (КИРС)	Народних хероја 4 11070 Нови Београд	+381 11 269 8782 +381 63 415 294	dimak-serbia@giz.de https://www.facebook.com/DIMAKSrbija/ https://www.startfinder.de/sr/pronaci_savet/centar-za-savetovanje-u-srbiji http://www.returningfromgermany.de
ДИМАК информативни центар у просторијама Националне службе за запошљавање (НСЗ)	Дечанска 8 11000 Београд	+381 11 24 00 386 +381 11 24 01 681 +381 62 20 42 58	

Организације и удружења цивилног сектора у Србији који пружају правну, едукативну, психосоцијалну и друге видове подршке и помоћи повратницима

Организација/ удружење	Адреса	Телефон	Мејл адреса / интернет сајт
Међународна мрежа помоћи I.A.N. – International Aid Network	Др Александра Костића 8 / 2 11000 Београд	+381 11 40 39 340 +381 63 389 729	sdjurica@ian.org.rs tbenderac@ian.org.rs bzivanovic@ian.org.rs https://ian.org.rs/
Help – Hilfe zur Selbsthilfe e.V.	ХАБ Београд 1 – СКРУГ Лига Рома* Теразије 14, III спрат, стан 15 11000 Београд	+381 60 662 62 00	sandra.abramovic@ligaroma.org.rs* www.ligaroma.org.rs www.help-serbia.org.rs
Удружење пословних жена Србије (УПЖ)	Волгина 15 11060 Београд	+381 11 67 76 801 +381 63 123 64 79	dragana.dobrosavljevic@poslovnezene.org.rs romskiprojekat@poslovnezene.org.rs www.poslovnezene.org.rs
Клуб за оснаживање младих 018 (КОМ 018)	Ђуре Стругара 1 18000 Ниш	+381 69 24 74 252 +381 63 552 430	kom018@hotmail.com www.kom018.org.rs
Удружење Рома Браничевског округа	Звишка 13 12000 Пожаревац	+381 61 80 84 095 +381 12 510 057	urbo.sodi@gmail.com www.urbo.rs
ЕХО – Екуменска хуманитарна организација	Ђирила и Методија 21 21000 Нови Сад	+381 21 466 588	office@ehons.org readmission@ehons.org www.ehons.org
Центар за интеграцију младих (ЦИМ)	Шајкашка 27/40 11000 Београд	+ 381 11 339 02 58	marko.tosic@cim.org.rs https://cim.org.rs/sr/
Група 484	Пуковника Бацића 3 11000 Београд	+381 11 266 09 72 +381 63 266 09 72	office@grupa484.org.rs www.grupa484.org.rs
PRAXIS Београд / Краљево	Танаска Рајића 24 36000 Краљево	+381 63 111 7019 +381 63 111 7029 +381 36 319 710 +381 63 111 7024	bgoffice@praxis.org.rs kvoffice@praxis.org.rs www.praxis.org.rs

*За адресе и контакте других локалних инфо центара – хабова, консултовати „Каталог расположиве подршке намењене повратницима у Републику Србију“.

Организација/ удружење	Адреса	Телефон	Мејл адреса / интернет сајт
Европска консалтинг група („Пружање правне помоћи и информација неопходних за заштиту и остваривање права интерно расељених лица, избеглица и повратника“)	Канцеларија Пројекта**: Француска 5, V спрат 11000 Београд	+381 11 655 77 63 +381 11 655 77 64 +381 11 655 77 65 Бесплатна инфо линија: 0800 108 208	info@pravnapomoc.org https://pravnapomoc.org/
CARITAS Srbije	Војводе Степе 113 / локал 7 (Саветовалиште за повратнике) 11000 Београд Војводе Степе 78 / локал 5 (центра)ла) 11000 Београд	+381 11 391 2612 +381 64 88 66 803	return-info@caritas.rs www.caritas.rs
Егал	Адреса није јавна	+381 60 601 01 02	dpc@egal.org.rs www.egal.org.rs
АСТРА	Адреса није јавна	СОС тел. за помоћ жртвама трговине људима: +381 11 785 0000 0800 101 201 (бесплатно за позиве из Србије) Европски број за несталу децу: 116 000	sos@astra.rs www.astra.rs/ За податке о организацијама, чланицама окупљеним у борби против трговине људима, погледати страницу: www.astra.rs/at-mreza/

**За податке о другим сталним канцеларијама бесплатне правне помоћи у Београду, Краљеву, Нишу, Грачаници и Косовској Митровици, консултовати „Каталог расположиве подршке намењене повратницима у Републику Србију“.

Ова листа организација и удружења није коначна. Предлажемо да консултујете „Каталог расположиве подршке намењене повратницима у Републику Србију“, који је доступан преко дигиталне апликације за паметне телефоне (Play store: RE:INTEGRATE Serbia).

